

Zbiór Orzeczeń

WYROK TRYBUNAŁU (siódma izba)

z dnia 27 lutego 2014 r.*

Odesłanie prejudycjalne — Prawo przedsiębiorstw — Zalecenie 2003/361/WE —
Definicja przedsiębiorstw mikro, małych i średnich — Rodzaje przedsiębiorstw branych pod uwagę przy
obliczaniu liczby zatrudnionych osób i kwot finansowych — Przedsiębiorstwa powiązane — Pojęcie
„grupy osób fizycznych działających łącznie”

W sprawie C-110/13

mającej za przedmiot wniosek o wydanie, na podstawie art. 267 TFUE, orzeczenia w trybie
prejudycjalnym, złożony przez Bundesfinanzhof (Niemcy) postanowieniem z dnia 20 grudnia 2012 r.,
które wpłynęło do Trybunału w dniu 7 marca 2013 r., w postępowaniu:

HaTeFo GmbH

przeciwko

Finanzamt Haldensleben,

TRYBUNAŁ (siódma izba),

w składzie: J.L. da Cruz Vilaça, prezes izby, J.C. Bonichot (sprawozdawca) i A. Arabadjiev, sędziowie,

rzecznik generalny: M. Wathelet,

sekretarz: A. Calot Escobar,

uwzględniając pisemny etap postępowania,

rozważywszy uwagi przedstawione:

- w imieniu rządu włoskiego przez G. Palmieri, działającą w charakterze pełnomocnika, wspieraną przez M. Santoro, avvocato dello Stato,
- w imieniu Komisji Europejskiej przez R. Sauera oraz T. Maxiana Ruschego, działających w charakterze pełnomocników,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

* Język postępowania: niemiecki.

Wyrok

- 1 Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym dotyczy wykładni art. 3 ust. 3 akapit czwarty załącznika do zalecenia Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczącego definicji przedsiębiorstw mikro, małych i średnich (Dz.U. L 124, s. 36, zwanego dalej „zaleceniem w sprawie MŚP”).
- 2 Wniosek został złożony w ramach sporu między HaTeFo GmbH (zwaną dalej „HaTeFo”) a Finanzamt Haldensleben w przedmiocie obliczenia subwencji inwestycyjnej.

Ramy prawne

Prawo Unii

- 3 Motyw 9 zalecenia w sprawie MŚP stanowi:

„W celu lepszego zrozumienia rzeczywistej pozycji ekonomicznej [przedsiębiorstw mikro, małych i średnich (MŚP)] oraz wyeliminowania z tej kategorii grup przedsiębiorstw, których siła ekonomiczna może przekraczać siłę prawdziwych MŚP, należy dokonać rozróżnienia między poszczególnymi rodzajami przedsiębiorstw biorąc pod uwagę to, czy są one niezależne, czy poziom ich udziałów nie wiąże się z posiadaniem pozycji umożliwiającej kontrolę (przedsiębiorstwa partnerskie) lub czy są one powiązane z innymi przedsiębiorstwami. [...]”.

- 4 Motyw 11 tego zalecenia brzmi następująco:

„W celu uproszczenia tych kwestii, w szczególności dla państw członkowskich i przedsiębiorstw, przy definiowaniu przedsiębiorstw powiązanych należy korzystać z warunków określonych w art. 1 [siódmej] dyrektywy Rady 83/349/EWG z dnia 13 czerwca 1983 r. wydanej na podstawie art. 54 ust. 3 lit. g) Traktatu w sprawie skonsolidowanych sprawozdań finansowych [(Dz.U. L 193, s. 1)], ostatnio zmienionej dyrektywą 2001/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady [z dnia 27 września 2001 r. (Dz.U. L 283, s. 28)]. [...]”.

- 5 Motyw 12 tego zalecenia stanowi:

„W odpowiednich przypadkach należy także wziąć pod uwagę relacje między przedsiębiorstwami, które zachodzą między osobami fizycznymi, w celu zapewnienia, że tylko przedsiębiorstwa, które naprawdę potrzebują przywilejów wynikających dla MŚP z różnych przepisów lub środków zastosowanych dla ich korzyści faktycznie z nich skorzystają. W celu ograniczenia rozpatrywania tych sytuacji do niezbędnego minimum, uwzględnienie takich relacji zostało ograniczone do rynku właściwego lub do rynków sąsiednich – z powołaniem, w razie potrzeby, na określoną przez Komisję definicję »rynków właściwych« w obwieszczeniu Komisji w sprawie definicji rynku właściwego dla celów wspólnotowego prawa konkurencji [Dz.U. 1997, C 372, s. 5]”.

- 6 Artykuł 3 tego zalecenia stanowi:

„Niniejsze zalecenie zastępuje zalecenie [Komisji] 96/280/WE [z dnia 3 kwietnia 1996 r., dotyczące definicji małych i średnich przedsiębiorstw (Dz.U. L 107, s. 4)] z dniem 1 stycznia 2005 r.”.

- 7 Artykuł 1 załącznika do zalecenia w sprawie MŚP jest sformułowany następująco:

„Za przedsiębiorstwo uznaje się każdy podmiot prowadzący działalność gospodarczą, niezależnie od jego formy prawnej. [...]”.

8 Artykuł 3 załącznika do zalecenia w sprawie MŚP dotyczy rodzajów przedsiębiorstw branych pod uwagę przy określaniu liczby zatrudnionych osób i kwot finansowych pozwalających na określenie różnych kategorii przedsiębiorstw zdefiniowanych w art. 2 tego zalecenia.

9 Artykuł 3 ust. 1 tego załącznika ma następujące brzmienie:

„»Przedsiębiorstwo niezależne« to przedsiębiorstwo, które nie jest zaklasyfikowane jako przedsiębiorstwo partnerskie w rozumieniu ust. 2 lub jako przedsiębiorstwo powiązane w rozumieniu ust. 3”.

10 Artykuł 3 ust. 3 tego załącznika ma następujące brzmienie:

„»Powiązane przedsiębiorstwa« to przedsiębiorstwa, które mają którekolwiek z następujących relacji ze sobą nawzajem:

- a) przedsiębiorstwo ma większość praw głosu akcjonariuszy lub wspólników w innym przedsiębiorstwie;
- b) przedsiębiorstwo ma prawo powoływać lub odwoływać większość członków organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego innego przedsiębiorstwa;
- c) przedsiębiorstwo ma prawo wywierać dominujący wpływ na inne przedsiębiorstwo na mocy umowy zawartej z tym przedsiębiorstwem lub postanowień w akcie założycielskim lub umowie spółki;
- d) przedsiębiorstwo, które jest akcjonariuszem lub wspólnikiem innego przedsiębiorstwa, kontroluje samodzielnie, na mocy umowy z innymi akcjonariuszami lub wspólnikami tego przedsiębiorstwa, większość praw głosu akcjonariuszy lub wspólników w tym przedsiębiorstwie.

Przyjmuje się domniemanie niewystępowania dominującego wpływu, jeżeli inwestorzy wymienieni w drugim akapicie ust. 2 nie angażują się bezpośrednio ani pośrednio w zarządzanie danym przedsiębiorstwem, bez uszczerbku dla ich praw jako udziałowców.

Przedsiębiorstwa pozostające w którejkolwiek z relacji opisanych w pierwszym akapicie za pośrednictwem jednego lub więcej innych przedsiębiorstw, lub jednego z inwestorów wskazanych w ust. 2, są także uważane za powiązane.

Przedsiębiorstwa, które pozostają w takiej czy innej z tych relacji za pośrednictwem osoby fizycznej lub grupy osób fizycznych działających łącznie, są także uznane za przedsiębiorstwa powiązane, jeżeli prowadzą swoją działalność lub część swojej działalności na tym samym rynku właściwym lub na rynkach sąsiednich.

Za »rynek sąsiedni« uznaje się rynek dla produktu lub usługi znajdujący się w bezpośrednim sąsiedztwie rynku właściwego, w kierunku rynku dystrybucji lub w kierunku rynku produkcji i dostaw”.

Prawo niemieckie

11 Paragraf 1 ust. 1 Investitionszulagengesetz 2005 (ustawy o subwencjach inwestycyjnych z 2005 r.) z dnia 17 marca 2004 r. (Bundesgesetzblatt 2004 I, s. 438) przewiduje, że podatnicy dokonujący inwestycji określonego typu w pięciu nowych krajach związkowych i w Berlinie (Niemcy) są uprawnieni do subwencji inwestycyjnej.

- 12 Powyższa ustawa przewiduje, że pod pewnymi warunkami subwencja ta podlega zwiększeniu, jeżeli inwestycje te są dokonywane przez MŚP w rozumieniu zalecenia w sprawie MŚP.

Postępowanie główne i pytania prejudycjalne

- 13 HaTeFo, założona w 1999 r., produkuje płyty, folie, rury i profile z tworzyw sztucznych. Kapitał w tej spółce jest posiadany przez trzy osoby fizyczne: A, B, jego małżonkę, oraz C, które dysponują odpowiednio 24,8%, 62,8% i 12,4% udziałów. A i C są członkami zarządu tej spółki. A i jego matka, D, są ponadto w równych częściach udziałowcami w spółce X, której członkami zarządu również są A i C.
- 14 Z postanowienia odsyłającego wynika, że X udzieliła HaTeFo gwarancji finansowych w fazie jej założenia oraz zawarła z tą spółką Geschäftsbesorgungsvertrag („umowę agencyjną”), na podstawie której wszystkie zlecenia HaTeFo otrzymuje od spółki X, która jako jedyna jest obecna na danym rynku. Umowa ta przewidywała również, że przedstawiciel spółki X zajmuje się kierownictwem technicznym HaTeFo. Ta ostatnia spółka przeniosła ponadto na X swoją działalność badawczą i rozwojową, a także elektroniczne przetwarzanie danych, oraz do celów swojej działalności korzystała z jednego z kont bankowych X.
- 15 Rozpatrywana oddzielnie, HaTeFo może być uważana za „MŚP”. Natomiast biorąc pod uwagę zarówno liczbę pracowników, jak i roczny obrót X, nie miałyby to miejsca, gdyby HaTeFo należało uznać za podmiot powiązany z X.
- 16 Uznając, że ze względu na powiązania z X HaTeFo nie stanowiła MŚP, na 2006 r. Finanzamt Haldensleben nie przyznał jej podwyższonej subwencji, lecz subwencję podstawową przewidzianą przez ustawę o subwencjach inwestycyjnych 2005.
- 17 Finanzamt Haldensleben wyjaśnił w szczególności, że należy uwzględnić nie tylko kryteria formalne ustanowione w zaleceniu w sprawie MŚP, lecz powinno się dokonać oceny ekonomicznej, aby ustalić, czy formalnie samodzielne przedsiębiorstwa należy jednak traktować jako jeden podmiot gospodarczy. Jego zdaniem dwa zainteresowane przedsiębiorstwa stanowią taki podmiot, jeśli weźmie się pod uwagę istnienie umowy agencyjnej, podział pomiędzy nie zadań produkcji i sprzedaży, a także fakt, że są one posiadane i kierowane tylko przez cztery osoby, z których trzy są blisko spokrewnione.
- 18 W pierwszej instancji Finanzgericht oddalił skargę wniesioną przez HaTeFo wyjaśniając, że czysto formalne stosowanie kryteriów ustanowionych w zaleceniu w sprawie MŚP, które charakteryzują samodzielność przedsiębiorstwa, nie może prowadzić do ich zniekształcania lub obchodzenia oraz że w celu oceny tej samodzielności należy również uwzględnić inne stosunki gospodarcze pomiędzy zainteresowanymi przedsiębiorstwami, w szczególności na płaszczyźnie zarządzania, kontaktów z dostawcami i klientami oraz wspólnego stosowania logistyki.
- 19 HaTeFo wniosła do Bundesfinanzhof skargę rewizyjną na orzeczenie Finanzgericht, w której podniosła w szczególności, że kryteriów wyliczonych w art. 3 załącznika do zalecenia w sprawie MŚP, pozwalających na określenie przedsiębiorstw „powiązanych” w rozumieniu tego zalecenia, nie należy uważać za wyczerpujące.
- 20 Bundesfinanzhof powołał się na wyrok z dnia 18 października 1990 r. w sprawach połączonych C-297/88 i C-197/89 Dzodzi, Rec. s. I-3763, aby stwierdzić, że Trybunał jest właściwy do interpretacji pojęcia MŚP, jeżeli pojęcie to jest przejęte przez przepisy krajowe, które odsyłają do definicji przewidzianej w zaleceniu w sprawie MŚP.
- 21 Bundesfinanzhof stwierdził ponadto, że to zalecenie częściowo przejmuje warunki sporządzenia skonsolidowanych sprawozdań finansowych przewidziane w art. 1 dyrektywy 83/349, tak iż przedsiębiorstwa zobowiązane na mocy tej dyrektywy do sporządzenia skonsolidowanych sprawozdań

finansowych można uznać za powiązane w rozumieniu zalecenia w sprawie MŚP. Dodał on, że w wypadku gdy – jak w postępowaniu głównym – przedsiębiorstwo nie jest zobowiązane do sporządzenia skonsolidowanych sprawozdań, należy jednak ocenić, czy może być ono uznane za powiązane z innym przedsiębiorstwem na mocy kryteriów ustanowionych w załączniku do tego zalecenia.

- 22 Bundesfinanzhof zastanawia się przede wszystkim nad kryterium dotyczącym „grupy osób fizycznych działających łącznie” przewidzianym w art. 3 ust. 3 akapit czwarty owego załącznika. W szczególności rozważa on, czy do scharakteryzowania takiej grupy wystarczy stwierdzić istnienie funkcjonalnej współpracy pomiędzy tymi osobami czy należy też wykazać „uzgodnione” praktyki tych osób oraz więzy umowne między nimi.
- 23 Bundesfinanzhof zastanawia się następnie, czy – niezależnie od różnych rodzajów relacji charakteryzujących przedsiębiorstwa powiązane wymienionych w art. 3 ust. 3 akapit pierwszy tegoż załącznika – ocena ogólnych okoliczności gospodarczych zainteresowanych przedsiębiorstw, w ramach których uwzględnia się przynależność udziałowców do jednej rodziny lub tożsamość osób zarządzających, pozwoliłaby uznać te przedsiębiorstwa za powiązane za pośrednictwem grupy osób fizycznych działających łącznie. Zapytuje on wreszcie, czy taka ocena gospodarcza powinna być ograniczona do wypadków, w których osoby te chciały obejść definicję MŚP.
- 24 W tych okolicznościach Bundesfinanzhof postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

- „1) a) Jakie wymogi należy postawić wobec przyjęcia wspólnego działania [osób] w rozumieniu art. 3 ust. 3 akapit czwarty załącznika do [zalecenia w sprawie MŚP]: czy wystarczy w tym względzie już jakakolwiek współpraca w zakresie działalności przedsiębiorstw pomiędzy osobami fizycznymi z dwóch przedsiębiorstw, która przebiega bez sporów ani występujących bieżąco przeciwnych interesów, czy konieczne są wyraźnie uzgodnione praktyki tych osób?
- b) W wypadku gdy konieczne są uzgodnione praktyki: czy wynikają one już z samej faktycznej współpracy?
- 2) Czy, w braku zobowiązania do sporządzania skonsolidowanych sprawozdań finansowych, w kwestii tego, czy przedsiębiorstwo jest powiązane z innym przedsiębiorstwem poprzez osobę albo wspólnie działającą grupę osób fizycznych, należy uwzględnić ogólne okoliczności gospodarcze poza wymienionymi w art. 3 ust. 3 akapit pierwszy załącznika do zalecenia w sprawie MŚP »powiązaniem«, w odniesieniu do takich aspektów jak relacje własnościowe – w niniejszej sprawie w szczególności przynależność udziałowca do [tej samej] rodziny, struktura udziałów i integracja gospodarcza – w szczególności także tożsamość osób zarządzających – zainteresowanych przedsiębiorstw?
- 3) W wypadku gdy także zgodnie z zaleceniem w sprawie MŚP możliwe jest uwzględnienie ogólnych okoliczności gospodarczych wychodzących poza kwestie formalne: czy wymagany jest zamiar albo przynajmniej ryzyko obejścia definicji wynikającej z zalecenia w sprawie MŚP?”.

W przedmiocie pytań prejudycjalnych

- 25 Poprzez trzy pytania, które należy przeanalizować łącznie, sąd odsyłający w istocie dąży do ustalenia, czy art. 3 ust. 3 akapit czwarty załącznika do zalecenia w sprawie MŚP należy interpretować w ten sposób, że tylko przedsiębiorstwa, które za pośrednictwem jednej lub kilku osób fizycznych działających łącznie pozostają w jednej z relacji, o których mowa w art. 3 ust. 3 akapit pierwszy tego załącznika należy uważać za „powiązane” w rozumieniu tego artykułu, czy też istnienie tego związku może także wynikać z uwzględnienia ogólnych okoliczności gospodarczych, w ramach którego bada się

w szczególności zamiar tych osób obejścia definicji MŚP. Sąd odsyłający zastanawia się też zasadniczo nad określeniem warunków, na jakich osoby fizyczne są uważane za działające łącznie w rozumieniu art. 3 ust. 3 akapit czwarty załącznika do zalecenia w sprawie MŚP oraz w szczególności, czy w tym celu powinny istnieć między nimi więzy umowne.

- 26 Na mocy art. 1 tego załącznika za przedsiębiorstwo uważa się każdy podmiot prowadzący działalność gospodarczą, niezależnie od jego formy prawnej.
- 27 Artykuł 3 ust. 3 omawianego załącznika określa kryteria pozwalające na zakwalifikowanie przedsiębiorstw jako „powiązane” w celu ustalenia, czy te ostatnie stanowią MŚP.
- 28 Z samego brzmienia art. 3 ust. 3 akapity pierwszy i czwarty załącznika do zalecenia w sprawie MŚP wynika, że przepisy te co do zasady dotyczą wyłącznie wypadku, w którym przedsiębiorstwa pozostają w jednej z relacji wymienionych w art. 3 ust. 3 akapit pierwszy lit. a)-d) tego załącznika.
- 29 Nie można jednak wywnioskować z tego, że formalne nieprzestrzeganie tego warunku w każdym wypadku sprzeciwia się stwierdzeniu powiązanego charakteru danych przedsiębiorstw.
- 30 Zalecenie w sprawie MŚP należy bowiem interpretować jako biorące pod uwagę względy, które doprowadziły do jego przyjęcia (zob. analogicznie wyrok z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie C-91/01 Komisja przeciwko Włochom, Rec. s. I-4355, pkt 49).
- 31 W tym względzie z motywów 9 i 12 tego zalecenia wynika, że definicja przedsiębiorstw powiązanych ma na celu lepsze zrozumienie rzeczywistej pozycji ekonomicznej MŚP oraz wyeliminowanie z tej kategorii grup przedsiębiorstw, których siła ekonomiczna może przekraczać siłę prawdziwych MŚP, w celu zapewnienia, że tylko przedsiębiorstwa, które naprawdę potrzebują przywilejów wynikających dla MŚP z różnych przepisów lub środków zastosowanych dla ich korzyści faktycznie z nich skorzystają. Motywy te stanowią również, że w celu ograniczenia rozpatrywania relacji istniejących między przedsiębiorstwami za pośrednictwem osób fizycznych do niezbędnego minimum, uwzględnienie takich relacji zostało ograniczone do wypadków, w których owe przedsiębiorstwa prowadzą działalność na tym samym rynku właściwym lub na rynkach sąsiednich.
- 32 Korzyści przyznane MŚP najczęściej stanowią bowiem wyjątki od ogólnych zasad, jak na przykład w dziedzinie pomocy państwa, zatem definicję MŚP należy interpretować ściśle.
- 33 W tych okolicznościach, w celu uwzględnienia jedynie przedsiębiorstw stanowiących w rzeczywistości samodzielne MŚP należy zbadać strukturę MŚP tworzących grupę gospodarczą, której potencjał przewyższa rzeczywisty potencjał takiego przedsiębiorstwa, oraz należy zapewnić, by definicja MŚP nie była obchodzona z powodów czysto formalnych (zob. ww. wyrok w sprawie Włochy przeciwko Komisji, pkt 50).
- 34 Artykuł 3 ust. 3 akapit czwarty załącznika do zalecenia w sprawie MŚP należy więc interpretować w świetle tego celu w ten sposób, że przedsiębiorstwa, które formalnie nie pozostają w jednej z relacji przywołanych w pkt 28 niniejszego wyroku, lecz które ze względu na rolę osoby fizycznej lub grupy osób fizycznych działających wspólnie stanowią jeden podmiot gospodarczy, także powinny być uznane za przedsiębiorstwa powiązane w rozumieniu tego przepisu, jeżeli prowadzą swoją działalność lub część swojej działalności na tym samym rynku właściwym lub na rynkach sąsiednich (zob. analogicznie ww. wyrok w sprawie Włochy przeciwko Komisji, pkt 51).
- 35 Ponadto warunek, zgodnie z którym osoby fizyczne działają łącznie jest spełniony, gdy osoby te porozumiewają się w celu wywierania wpływu na decyzje handlowe danych przedsiębiorstw, co wyklucza, aby te przedsiębiorstwa mogły być uważane za niezależne gospodarczo od siebie. Realizacja tego warunku zależy od okoliczności sprawy i nie musi być koniecznie podporządkowana istnieniu więzów umownych między tymi osobami ani stwierdzeniu ich zamiaru obejścia definicji MŚP.

- 36 W odniesieniu do relacji gospodarczych i finansowych utrzymywanych przez HaTeFo i X, z postanowienia odsyłającego wynika, że X sprzedaje całą produkcję HaTeFo, przy czym ta ostatnia spółka nie pojawia się na rynku. Przedstawiciel X jest odpowiedzialny za techniczne aspekty produkcji HaTeFo. Ta ostatnia przeniosła ponadto na spółkę X elektroniczne przetwarzanie danych, zaopatrzenie oraz działalność badawczą. Wreszcie, na potrzeby swojej działalności korzystała ona z jednego z kont bankowych spółki X.
- 37 Należy ponadto stwierdzić – jak wynika z postanowienia odsyłającego – istnienie pokrewieństwa pomiędzy A, B i D, którzy posiadają te dwa przedsiębiorstwa i zarządzają nimi, oraz fakt, że A i C jednocześnie nimi współzarządzają. Wydaje się, że takie związki mogą stwarzać tym osobom możliwość porozumienia się w celu wywierania wpływu na decyzje handlowe danych przedsiębiorstw, co wyklucza, aby te ostatnie mogły być uważane za gospodarczo niezależne od siebie.
- 38 Biorąc pod uwagę powyższe, wydaje się, że dwie spółki, które znajdują się w sytuacji podobnej do sytuacji spółek w postępowaniu głównym, można uważać za stanowiące w rzeczywistości – poprzez grupę osób fizycznych działających łącznie – jeden podmiot gospodarczy, tak iż należałoby je uznać za przedsiębiorstwa powiązane w rozumieniu art. 3 ust. 3 akapit czwarty załącznika do zalecenia w sprawie MŚP, czego ocena należy jednak do sądu odsyłającego, z zastrzeżeniem możliwości dostarczenia przez zainteresowanych dowodu przeciwnego.
- 39 Z całości powyższych rozważań wynika, że na przedstawione pytania należy odpowiedzieć w ten sposób, iż art. 3 ust. 3 akapit czwarty załącznika do zalecenia w sprawie MŚP należy interpretować w ten sposób, że przedsiębiorstwa można uważać za „powiązane” w rozumieniu tego artykułu, jeżeli z analizy nawiązanych między nimi stosunków prawnych i gospodarczych wynika, iż za pośrednictwem jednej osoby fizycznej lub grupy osób fizycznych działających łącznie stanowią one jeden podmiot gospodarczy, nawet jeśli formalnie nie pozostają w jednej z relacji, o których mowa w art. 3 ust. 3 akapit pierwszy tego załącznika. Za działające łącznie w rozumieniu art. 3 ust. 3 akapit czwarty tego załącznika uważa się osoby fizyczne, które porozumiewają się w celu wywierania wpływu na decyzje handlowe danych przedsiębiorstw, co wyklucza, aby te przedsiębiorstwa mogły być uważane za niezależne gospodarczo od siebie. Realizacja tego warunku zależy od okoliczności sprawy i nie musi być koniecznym warunkiem istnienia więzów umownych między tymi osobami ani stwierdzeniu ich zamiaru obejścia definicji MŚP w rozumieniu powyższego zalecenia.

W przedmiocie kosztów

- 40 Dla stron w postępowaniu głównym niniejsze postępowanie ma charakter incydentalny, dotyczy bowiem kwestii podniesionej przed sądem odsyłającym; do niego zatem należy rozstrzygnięcie o kosztach. Koszty poniesione w związku z przedstawieniem uwag Trybunałowi, inne niż koszty stron w postępowaniu głównym, nie podlegają zwrotowi.

Z powyższych względów Trybunał (siódma izba) orzeka, co następuje:

Artykuł 3 ust. 3 akapit czwarty załącznika do zalecenia Komisji 2003/361/WE z dnia 6 maja 2003 r. dotyczącego definicji przedsiębiorstw mikro, małych i średnich należy interpretować w ten sposób, że przedsiębiorstwa można uważać za „powiązane” w rozumieniu tego artykułu, jeżeli z analizy nawiązanych między nimi stosunków prawnych i gospodarczych wynika, iż za pośrednictwem jednej osoby fizycznej lub grupy osób fizycznych działających łącznie stanowią one jeden podmiot gospodarczy, nawet jeśli formalnie nie pozostają w jednej z relacji, o których mowa w art. 3 ust. 3 akapit pierwszy tego załącznika.

Za działające łącznie w rozumieniu art. 3 ust. 3 akapit czwarty tego załącznika uważa się osoby fizyczne, które porozumiewają się w celu wywierania wpływu na decyzje handlowe danych przedsiębiorstw, co wyklucza, aby te przedsiębiorstwa mogły być uważane za niezależne

gospodarczo od siebie. Realizacja tego warunku zależy od okoliczności sprawy i nie musi być koniecznie podporządkowana istnieniu więzów umownych między tymi osobami ani stwierdzeniu ich zamiaru obejścia definicji przedsiębiorstw mikro, małych lub średnich w rozumieniu powyższego zalecenia.

Podpisy